

Til Justis- og beredskapsdepartementet
lovavdelingen@jd.dep.no.

Oslo, 19.05.2016
Deres ref.: 16/1243 EO OKL/bj

Høyring - Evalueringen av offentleglova

NOAH- for dyrs rettigheter verdsetter Evalueringen av offentlighetsloven og setter pris på muligheten til å komme med innspill. For å jobbe effektivt for dyrs rettigheter, så har vi behov for innsyn i mange saker. NOAHs innspill nedenfor er basert på primære og praktiske begrensningene vi møter ved ønsker eller forespørsler om offentlig innsyn. Flere av disse utfordringene har blitt behandlet eller nevnt i rapporten.

Organinterne dokumenter

Rapporten legger i kap. 4.5 vekt på at organinterne dokumenter kan være etterspurt. NOAHs inntrykk er at håndtering av interne dokumenter ikke nødvendigvis er i henhold til definisjonen av «organinternt» mht. § 14 i offentlighetsloven:

«(...) som er utarbeidet av organet selv og for organets egen saksforberedelse»:

NOAHs inntrykk er at tolkningen av § 14 og forståelsen for hva som kun er av intern interesse versus saker som har offentlig ringvirkninger varierer hos ulike organer.

Søk

Selv om forvaltningsinstanser har et egnet verktøy for å følge offentlighetsloven, så betyr det ikke at verktøyet er brukervennlig til innsynshenvendelser. Det hender ofte at protokollene blir lagt ut på utilgjengelige nettsteder eller etter datosystem som kan kompliserer eller parkerer søk. Søkeverktøy kan mangle eller være av begrenset kvalitet. Dokumenter blir ikke funnet dersom **søkeverktøy er dårlig utformet** eller dokumentene ligger «godt skjult/ikke søkbare» på komplekse eller **rotete hjemmesider** hos ulike forvaltningsinstanser.

Transperens

Det er ikke alltid lagt til rette for transparens. Eksempel er forsøksdyrforvaltningen. Forsøksordninger med villlevende dyr - er underlagt Naturforvaltningen – mens Mattilsynet forvalter forsøksdyrforskriften og dyrevelferdsloven. **Avviksmeldinger** er krav på de fleste moderne arbeidsplasser og sikrer **nøytral** behandling for melder. Avvik som har **universell interesse** skal ha **konsekvenser** for driften av forsøk og bør, etter NOAHs oppfatning, håndteres jf. offentlighetsloven. Når ting går galt og dyr lider som konsekvens av at ting har gått galt – så holder det ikke at frittstående teknikere eller forskerne kan dekke hendelser til «retorisk» i vitenskapelige publikasjoner, beholde notater om uheldige hendelser i skrivebordsskuffer eller i interne rapporter. Avvik må få konsekvenser for driften av en forsøksadministrasjon eller en forsøksdyravdeling. Avvik bør være tilgjengelig informasjon i henhold til offentlighetsloven.

Tidsdimensjon

Ingen er tjent med en ad hoc preget forvaltning. Her mener NOAH at offentlighetslov-rapporten er inne på interessante faktorer der implementeringen av offentlighetsloven har forbedringspotensiale. Her nevnes «*tidsdimensjonen*» og «*enkelt støttesystem for å journalføre e-post*» og sms samt «*kunnskapen om bruk av systemene*» som relevante eksempler. NOAH opplever dessverre for ofte at forsinkelse av journalposter har hindret transparens i saker med økonomiske næringsinteresser eller høyt konfliktnivå.

Tjenestevei

NOAH er særlig bekymret for loggføring av telefonsamtaler og telefonmøter – der saker avgjøres i uformelle omgivelser utenfor kontortid. Ad hoc **referatskriving** forsinker informasjon om avgjørelser som tas i mer uformelle fora – som **sms eller telefonsamtaler**. Slikt hender dessverre på flere nivåer i rovviltforvaltningen. Eksempelvis har NOAH klaget på vedtak om at for eksempel skyting av store rovdyr blir fattet over telefon sent på en fredag. Rovdyrene skytes «effektivt» (fra f.eks. helikopter) i helgen og er dermed skutt når vedtaket kunngjøres offentlig i påfølgende uke. Når skaden allerede har skjedd - er dette en hindring for reell klagegang og forvaltningsloven blir, etter NOAHs oppfatning, brutt. Tjenestevei – fra Fylkesmannen til Miljødirektoratet til Klima- og miljødepartementet følges ikke nødvendigvis i slike vedtak. Slik blir innsyn i slike saker vanskelige å følge og oppfølgingen kan oppleves som for ressurskrevende for en frivillig organisasjon. Utsagnet i rapporten om organinterne dokumenter kan overføres til flere scenarier: «*Det kan i praksis være vanskelig å be om innsyn i denne typen dokumenter, med mindre den som ber om innsyn allerede kjenner til detaljer i saksgangen og dokumentet.*» Det hender også at enkelte forvaltningsorgan henviser våre spørsmål til offentlig post journal (OEP). Derved blir oppmerksomheten avledet fra egen instans og «organinterne dokumenter». Dette kan være i saker som har offentlig interesse og meningsmotstandere. Ikke alle saker er av en slik tyngde eller karakter at de er egnet for klage til Sivilombudsmannen. Dette er en demokratisk hindring – etter NOAHs oppfatning.

Med vennlig hilsen

Siri Martinsen, *Sign.*
leder / veterinær
NOAH- for dyrs rettigheter